Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ВЕРЕСНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 233. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 4, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ГОСТРО АТАКУЄ АДМІНІСТРАЦІЮ В ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ

Ген. Двайт Д. Айзенгавер, перший республіканський кандидат, що вибрався до південних, з традиції демократичних, стейтів на агітацію за підтримку Республіканської партії, почав свою працю від гострої атаки на демократичну адміністрацію в промовах у містах Атланта ,в стейті Джорджія і в Джексонвіл та Маямі, у стейті Флорида. Тема його першої промови була: „Нелад у Вашингтоні від вершка до споду". Генерал заявив, що цей нелад повстав в наслідок плянування партійних провідників, які з публічної служби кують капітал для себе, набиваючи свої кишені грішми та втримуючися при владі. Такий нелад це неминучий вислід адмінітрації, складеної з „забагато людей, замалих до свого завдання, завеликих для своїх штанів і задовго втримуваних при владі". Нелад, на думку Айзенгавера, пішов задалеко, щоб його можна вичистити половичними засобами, або оживлюючими обіцянками демократичного кандидата Адлей Стівенсона. Тому треба цілковитої зміни і чистки політичних верховодів у Вашингтоні. Це може статися ,твердив генерал, якщо південні стейти порвуть свої традиційні зв'язки з Демократичною партією і приєднаються до республіканців при виборах.

У Джексонвіл Айзенгавер твердив, що „адміністрація любить необхідності" і тому їх штучно фабрикує. Це знову спричинює дефіцити, бо треба видавати більше грошей ніж бувають прибутки.

„НАЇЗНИК" НА ПІВДЕНЬ

Двайт Айзенгавер — це перший республіканський кандидат на президента, що робить „наїзд" на традиційно демократичний „Старий Південь". На фото: Айзенгавер в дорозі на південь.

У Маямі генерал говорив про корупцію в урядових бюрах, як це виявилося в численних надужиттях при вибиранні податків. У всіх містах, головно в Атланта, товпи народу явилися на привіт генералові, одначе на вічах їх було менше. В Атланта вітав генерала демократичний губернатор Герман Талмадж, який одначе не закликав до підтримки Айзенгавера при виборах.

4,000,000 нових виборців

Вашингтон. — Біля 4,000,000 молодих американців будуть могли віддати перший раз свій голос при виборах у листопаді, не рахуючи тих, що служать при збройних силах. Бюро Цензу звідомляє, що 7,500,000 осіб, що були замолоді тому чотири роки до віддання своїх голосів, дійшли до повнолітности, отже до 21 року життя; що яких чотири мільйони з них зможуть голосувати поточного року, якщо наперед зареєструються; решта це чужинці, божевільні, в'язні або жителі міста Вашингтону, чи члени інших груп, що не мають права голосування. У стейті Джорджія закон признає право повнолітности для осіб, що покінчили 18 років життя, всюди інакше по скінченні 21 років. Бюро Цензу обчисляє, що в Злучених Державах живе 98,377,000 цивільних осіб, які управненні до голосування на президента та конгресменів. Недавне обчислення стверджує, що коло 2,880,000 можливих виборців находиться при збройних силах, а з них 1,150,000 можуть голосувати вже поточного року.

Республіканець сенатором на місце Мек Магона

Гартфорд. — Губ. Джан Лодж призначив Вільяма А. Портела сенатором Злучених Держав на місце недавно померлого Браєна Мек Магона, який займав становище голови федеральної Комісії Атомової сили і був одним з визначних провідників Демократичної партії. Портел має бути сенатором з призначення до 3 січня 1953 р. і не зважаючи на те, що при осінніх виборах може бути вибраний хто інший на це становище, яке триває шість років. Він кандидус на новий вибір з Республіканської партії а його противником є теперішній демократичний сенатор Вільям Бентон.

ШВИДКІСТЬ ОБОРОННОЇ ПРОДУКЦІЇ ПЕРЕВИЩУЄ ЧАСИ ДРУГОЇ ВІЙНИ

Вашингтон. — Секретар оборони, Роберт А. Ловет звідомляє про „значучу і гідну признання" швидкість оборонної продукції впродовж скарбового року, що закінчився 30 червня. Від початку Корейської війни продукція „залізних" літаків, побудова кораблів, танків, різнородної зброї й подібного, зросла в 6.6 разів, виявив Ловет на пресовій конференції. Він подрібно вичисляв зріст продукції кожного роду згаданих предметів в останньому чвертьрічці минулого скарбового року, після чого сказав, що ці цифри виявляють вартість військової продукції, одначе в них не не враховано різниці, яка прийшла в наслідок інфляції. Ловет ствердив, що приспішене темпо, в якому відбувається теперішня воєнна продукція, перевищує найбільшу швидкість продукції з часів другої світової війни. Для порівняння, він пригадав, що в 1941 р. випродукувані й постачені військові предмети обраховувано на 13.5 більйонів, а в р. 1942 вони зросли до вартости 43.2 більйона, отже приспішення було на 220 відсотків. Упродовж перших двадцяти місяців від вибуху Корейської війни продукція була приспішена до 222 відсотків, заявив секретар оборони. Він припускає, що в буджеті на 1944 рік його департамент передбачує видатки висотою $46,590,000,000.

Труман закидає, що республіканці ризикують третьою війною

Вашингтон. — Президент Труман обвинуватив Джана Фостера Доллеса й інших республіканських провідників у „жорстокій політиці канавки" тим, що вони ризикують третьою світовою війною впливаючи на ген. Двайта Д. Айзенгавера, щоб він обіцював визволення поневолених східньо - европейських народів. Президент повернувся в вівторок уночі до столиці після своєї подорожі до Милвокі. Під час повороту, він виголосив на залізничій станції в Паркерсбург, у Вест Вирджінії, промову, в якій заявив, що його адміністрація робить усі можливі зусилля для облегчення долі народів поза Залізною Заслоною. „Якщо б пробувати визволити ці народи в теперішньому часі, то це може перемінити ці країни на атомові побоєвища" — остерігав президент. — Ген. Айзенгавер сказав був, що Злучені Держави не спічнуть, доки комуністами поневолені країни Европи не будуть знову вільні. Наступного дня Доллес, як один з дорадників Трумана, заявив, що він пробував дістати від президента заяву, що протикомуністична політика Америки поступить поза саме стримування комунізму. Президент Труман у своїй промові в Паркерсбургу не згадував Доллеса по імені, одначе опісового назвав його „керівним умом Республіканської Партії.

Уряд настановляє апеляційну раду для пашпортів

Вашингтон. — Департамент стейту оповіщує покликання до життя спеціяльної апеляційної ради для вирішування відкликів від відкинених департаментом стейту зголошень за пашпорт на виїзд закордон. Департамент відмовляє звичайно видачу пашпортів для осіб, запідозрених в комунізмі або підтримці для комуністів. Департамент опублікував теж уперше обставини, серед яких відмовляється видавання пашпорту. Призначення ради для апеляції прийшло тому, що часто появлялися в пресі обурення на заборону виїзду комусь закордон. Апеляційна рада складена найменше з трьох осіб, які не беруть участи в видаванні пашпортів. Вона матиме обов'язок вислухати зажалення осіб, що їм відмовлено пашпорту і матиме право самостійно вирішити, чи пашпорт може бути виданий, чи ні. Якщо б рада не згодилися на видання пашпорту, покривджений громадянин може ще відкликатися до суду в цій справі. Рада має обов'язок повідомити петента про причини відмови видати пашпорт.

Східні залізничі підприємства погодилися на засаду „юнійної робітні"

Вашингтон. — Півторарічний спір між організаціями залізничих „неоперативних" робітників і залізничними підприємствами на сході, закінчився перемогою комітету сімнадцяти юній, що охоплюють 1,000,000 робітників, коли підприємці признали засаду „юнійної робітні". Це стосується робітників у варстатах, на рейках і канцелярійних сил. Між підприємствами, що погодилися на цю засаду, находиться Ню Йорк Сентрал, якому робітники погрожували незаповідженим страйком, а теж підприємство Балтімор енд Огайо і Пенсилвенія. Деякі „оперативні" юнії вже давніше мали таку умову. Ця засада вимагає, щоб теперішні робітники мали обов'язок вступити до юній за своїм „фахом" чи „клясою" впродовж 60 днів, від часу підписання умови. Но прийняті робітники мають вступити до юній впродовж 60 днів від дня, в якім стaнули до праці. Хто цього не зробить, має залишити роботу. Деякі становища вийняті з того правила, одначе цих виїмків не проголошено. Саме про ті вийнятки йшли найдовші торги.

Передбачують атомову готовість на 1954 р.

Вашингтон. — Кореспонденти „Н. Й. Геральд Трибюн", брати Алсопи, довідуються, що уряд розбудовує два підприємства для продукції атомових бомб на лад колишнього „Дистрикту Мангаттан" з часів другої світової війни. Це потрібне тому, що за вістями з-за кордону, Совети матимуть свої атомові бомби у відповідній кількості вже в згаданому році. Америка буде тоді виставлена на напад атомовими бомбами з повітря до такої міри, що не буде часу належно відплатитися. Росія має готові переловлювачі літаків, які везуть атомові бомби, отже може не допустити американських літунів на свою територію в глибині краю. Єдина рада на це — виріб керованих літаків для перевезення американських атомових бомб. Потреба їх така велика, що її треба заспокоїти вже тепер, щоб не бути заскоченим у 1954 р.

Переслухання в справі прокомуністичної діяльности перерване демонстрантами

Шікаго. — Пікети, голосно виспівуючи „Солідаріти Форевер", увійшли до федерального будинку в Шікаго й первали переслухання свідків, що станули перед комісією протиамериканської діяльности. Пікетчики належали до незалежного Робітничого Об'єднання працівників електричного обладнання фарм. Галас зроблений пікетчиками унеможливив вислухання свідчень двох бувших комуністів, що запевняють, що дехто з проводу й членів цього Об'єднання — комуністи. Переслухання було прилюдне, але сторожа замкнула двері, коли демонстранти наблизились. Міська поліція могла віддалити демонстрантів, але була безсила, не маючи на це окремого розпорядження Федеральної влади.

Російські православні групи вимагають уваги від департаменту стейту

Ню Йорк. — Федерація Російських Православних Клюбів звертається до департаменту стейту з докором, що ніхто з людей слов'янського походження не має важливішого становища в уряді, — щоб допомогти Америці при розв'язуванні справ з країнами російських сателітів. Цю справу порушив Петро М. Фекула іменем комітету, зорганізованого рік тому, що в понеділок скликав наради в готелю Коммодор. „Департамент стейту переочує, що Федерація нараховує коло 5,000 членів, що в Америці живе 15 мільйонів осіб слов'янського походження, яких ми заступаємо безпосередньо або посередньо" — сказано в комунікаті. Про п. Фекулу подають газети, що він канадієць, який представляє „друге покоління російського роду". — Наскільки нам відомо, він з походження лемко, отже його батьки приїхали з Західної України, яка ніколи не була під Росією.

ЗАХІД ЗАТІСНЮЄ СТРАТЕГІЧНУ БЛЬОКАДУ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

Вашингтон.— Департамент торгівлі повідомив, що Злучені Держави Америки підписали окремий договір з одинадцяти іншими країнами, скерований на затіснення контролі та дальшого припинення висилки стратегічних матеріялів за совєтську залізну заслону. Договір, що його крім Злучених Держав Америки підписали уряди Британії, Канади, Бельгії, Данії, Голандії, Франції, Італії, Люксембургу, Норвегії, Португалії і Західної Німеччини, виносить такі дві головні постанови: 1. Кожна особа чи фірма, яка імпортує матеріяли із Злуч. Держав, повинна представити урядові своєї власної країни заяву, що добра, імпортовані з Америки або з будь-якої іншої країни, яка підписала цей договір, не будуть перепродані, або вислані закордон без окремого дозволу уряду; 2. Американські експортовці, як і експортовці інших країн, які підписали договір, повинні відмовитися від висилки закордон замовлених товарів, якдовго уряд Злучених Держав чи іншої країни не матиме оригінального посвідчення від закордонного купця, що він не перепродасть та не вишле дальше закордон спровадженого ним товару. Представник департаменту торгівлі заявив, що ціллю цього договору є припинити спекулятивне перепродування стратегічних матеріялів країнам за залізною заслоною. Досі в багатьох випадках практиковано так, що купці в деяких европейських країнах спроваджували важливі для оборони країни сирівці або продукти з Америки, і опісля перепродували їх, очевидно з відповідним зарібком, совєтським сателітам за залізною заслоною. Встановлена новим договором суцільна і подвійна контроля вивожуваних та привожуваних дібр мала б припинити цю практику, що збільшувала агресивну силу Совєтського Союзу, послаблюючи рівночасно оборону Заходу. Договір має увійти в силу з днем 20-го жовтня цього року.

Сталін навчав Мао, як робити революцію

Співробітник „Ню Йорк Таймс'у" Гері Шварц помістив статтю, в якій пише про те, що китайський диктатор Мао Тсе-тунг приготовлявся до захоплення влади в Китаю, вивчаючи твори Сталіна. Так пише рецензент московської „Правди" Павел Юдін з нагоди видання вибраних творів комуністичного китайського диктатора. Юдін наводить таке місце з писань Мао Тсе-тунга: „Ми повинні вчитися, як треба працювати в Китаю з того прикладу, як Ленін і Сталін зв'язували генеральні теоретичні правди Маркса з конкретною практикою жовтневої революції, і на цій основі розвивали марксизм". Юдін пише, що „наукові передбачення Сталіна озброїли китайських комуністів правдивим розумінням аграрної революції." Сталін навчав, як треба обдурювати селян, щоб потягнути їх за собою, та зробити невільниками в колгоспах і радгоспах.

Чеський олімпієць Затопек в неласці

Відень. — Чеський міністер оборони ген. Александер Чепічка виступив у своїй промові проти штабового капітана Еміліяна Затопека, який здобувши три золоті медалі на останній Олімпіяді в Гельсінках, зачав поводитися в Чехах як розпещена „прімадонна". Міністер заявив, що той переможець мав би більше дбати про „оборону країни народної демократії." Так пише про цю промову орган комуністів „Руде право". Міністер сказав, що спортовці „здобули деякі успіхи в Гельсінках", але „не дбають виповнювати свої головні завдання — причинитися до оборони і збільшення військової сили країни". Одночасно з промовою ген. Чепічки чеська преса залишила вихваляти чеських спортовців, що здобули перемоги в Гельсінках, бо не треба „культивувати прімадонни".

Маршал Слім – генеральний губернатор Австралії

Лондон. — Польовий маршал сер Вільям Слім назначений генеральним губернатором Австралії. Він залишить обов'язки шефа імперіяльного генерального штабу в жовтні, і в січні обійме своє нове становище. Його дотеперішнє місце займе сер Джан Гардінг, який тепер командує британською армією над Реном. Маршал Вільям Слім здобуде собі прихильність Австралії, бо він під час першої світової війни воював разом з австралійцями на Галліполі, де австралійці подивляли його щирість і почуття гумору. Сер Вільям часто повторяв слова Наполеона про те, що кожний вояк повинен носити маршалківську булаву в наплечнику. І він так зробив, бо зачав свою карієру як рядовий вояк. Вояки дуже любили маршала Сліма. Раз на фронті сказав до нього сержант: „Коли прийде слушний час, ми всі підемо за вами!" На це відповів маршал: „Не робіть помилки, сержанте! Як прийде наш час, ви всі будете далеко передімною!"

Не виключене, що комуністи бомбардуватимуть Корею

Дітройт. — Секретар повітряних сил, Тамес К. Фінлетер у промові до членів Товариства Повітряних Сил попередив, що комуністи можуть приготовляти бомбардування Кореї середньої величини бомбардувальниками. Якщо б це сталося, тоді характер війни в Кореї основно змінився б, міркував секретар. Він виявив, що Совєти зробили недавно важливі переміни в своїх повітряних силах на Далекому Сході, додаючи до них доволі багато двомоторових ракетових бомбардувальників, щоб зрівноважити британські літаки системи Канберра і американські Бі-45. — Він виявив, що Злучені Держави посилили свої далекосхідні повітряні сили на 50 відсотків. Це осягнено таким способом, що доповнюється ґазоліну під час лету на Пацифіку при допомозі „крила" ракетових літаків Ф-84 і висилку нових літаків на Далекий Схід.

Нова Управа Ліґи Молоді

Клівленд. — 15-та конвенція Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбулася в цьому місті в днях від 30-го серпня до 1-го вересня, обрала свою нову управу в такому складі: голова — Василь Мураль з Клівленду, заступники голови — Володимир Губчак з Дітройту, Юстина Федан з Айнолд (Па.) і Тома Палиґа з Торонта, Канада; касир — Рей Себел з Дітройту, фінансовий секретар Григорій Каша з Елизабет, Н. Дж., рекордова секретарка Анна Стець. Дорадниками Ліґи обрані: Данило Слободян з Елизабет, Володимир Бакад з Ню Йорку, Василь Полевчак з Елизабет, Йосип Гурський з Дітройту та Євген Волошин з Клівленду.

БРИТАНСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ПІДТРИМУЄ ПРОГРАМУ ЗБРОЄННЯ

Марґейт, Англія. — Конґрес зорганізованого робітництва Британії ухвалив вчора величезною більшістю голосів політику Заходу відносно збройневої програми для оборони перед можливою совєтською агресією. Голосуючи відповідно до загальної кількости свого членства, — представленого його обраними представниками, Конґрес Трейд Юніонів відкинув три резолюції, що були зголошені комуністичними і лівими представниками та які критикували участь Британії в оборонній програмі Заходу, натомість підтримав резолюцію своєї Генеральної Ради в користь масового озброєння. — Комуністи і їх ліві прихильники мали повну можливість висловити свою думку в цій справі. Проте, коли прийшло до голосування, то заяву Ради в користь озброєння підтримали представники Конґресу, що репрезентували 5,597,000 робітників, тоді коли проти британської участи в оборонній програмі були представники тільки 1,400,000 робітників, зорганізованих в приналежних до Конґресу профспілках. В ухваленій резолюції сказано, що Британія свого власного ратунку ради повинна „побороти в межах своїх можливостей максимальні зусилля для здійснення програми озброєння". Ліві противники цеї політики використовували в своїх промовах перед Конґресом всі можливі арґументи, від звільнення німецького озброєневого індустріяліста Альфреда Крупа починаючи, а на останньому виступові ген. Двайта Айзенгавера на конвенції Американського Леґіону в Ню Йорку кінчаючи, щоб доказувати „агресивні цілі" Заходу, але всі їхні арґументи на ніщо не здалися. На підставі такого становища британського робітництва, міжнародні спостерігачі заповідають, що теж на з'їзді Лейбуристської партії в наступному місяці будуть відкинені зусилля очолюваної Беваном лівої опозиції, скеровані на засуд британського збросння та британської участи в широкій системі колективної безпеки Заходу.

Ген. Риджвей закликає до швидкої ратифікації німецько-західного договору

Бонн, Німеччина. — Ген. Метью Риджвей, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, виступив тут вчора із окремим закликом до швидкої ратифікації контрактового мирового договору між Німеччиною і західними великодержавами та зокрема до ратифікації зв'язаного з цим договору про участь Німеччини в західній оборонній спільноті. Цей оборонний договір підписали з Німеччиною західноевропейські країни: Франція, Італія, Бельгія, Голандія і Люксембурґ в червні цього року, але жадна з цих країн цього договору ще не ратифікувала. Мировий контракт з Німеччиною, підписаний в тому самому часі представниками Франції і Західної Німеччини. — Ген. Риджвей проголосив свій заклик з нагоди побуту в столиці Західної Німеччини, куди він прилетів з Парижу, щоб скласти чемностеві відвідини канцлерові Конрадові Аденауерові. В дбайливо приготований заяві, ген. Ріджвей заявив кореспондентам, що він прикладає „надзвичайну вагу" до справи якнайшвидшої ратифікації оборонного договору европейських країн. Він твердив, що першою, головною і єдиною ціллю організації західноевропейської оборони є зусилля вдержати мир, або відбити ворога, що намагався б цей мир порушити. При цій нагоді ген. Риджвей високо оцінив німецькі заходи і зусилля для відбудови знищеної війною країни. Разом з ген. Риджвеєм відвідали канцлера Аденауера теж його британський і французький заступники на пості головного команданта европейських збройних сил країн Атлантійського Пакту.

Д-р Гайнкель хвалить англійське літунство

Лондон. — Сюди прибув д-р Ернест Гайнкель, знаний німецький конструктор літаків і ракетових літаків, щоб обговорити продукцію літаків у Німеччині в зв'язку з озброєнням цієї країни. Д-р Гайнкель хотів би продукувати літаки англійського типу, бо на його думку „англійська продукція на цьому полі випередила всі інші країни принаймні на три або чотири роки." Він заявив у Лондоні, що „його серце ще далі при швидких бойових машинах". 1939 року д-р Гайнкель збудував був свій перший ракетовий літак у Німеччині, на два роки швидше, як це зробили англійці 1941 року.

Совєти не допустять Японію до ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — До Ради Безпеки ОН ввійшло японське прохання про прийняття в члени Об'єднаних Націй. Але совєтський представник Яков А. Малік заявив, що ця справа „неактуальна" і він при помочі свого „вета" не допустить Японії до ОН. Те саме заявив Малік і про справу прийняття трьох індійських держав: Камбодії, Лаосу і В'єтнаму. Совєти бажають зробити зі справи прийняття нових членів до ОН справу торгів, бо вони бажають втягнути до цієї світової організації своїх сателітів, таких як Румунія, Болгарія і Угорщина, які в світовій війні воювали по боці Гітлера.

ІРАН ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АНГЛІЇ ОДНОГО БІЛЬЙОНА ДОЛЯРІВ

Тегеран, Іран.—Казем Гассібі, член іранської нафтової комісії, заявив у зв'язку з пропозицією ЗДА дати Іранові 10,000,000 долярів, щоб швидше розв'язати нафтове непорозуміння, — що ця американська сума — ці тільки один відсоток того, що належиться Іранові за нафту. Іран домагається від Англії одного більйона долярів, а десять мільйонів долярів назвав Гассібі „винагородою за переведення цієї великої трансакції. . .". Іран приготовляє нові пропозиції для полагодження нафтового спору. В них він домагається, щоб відшкодування Англії обраховували на основі дійсних англійських влаштувань, і щоб Англія негайно виплатила Іранові 49,000,000 фунтів (137,200,000 долярів), які вона пропонувала заплатити 1949 року як орендарську платню землевласникам нафтових піль. Можна вважати свідомим перебільшенням, коли Іран домагається одного більйона долярів, але суму за аренду прем'єр Моссадек трактує дуже поважно.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Недільне видання:

На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРИ І МИ

Ще тільки два місяці ділить нас від того рішального що кожних чотири роки в американському житті дня, коли американський народ вибирає свого президента — голову своєї державної влади та рівночасно головного команданта своїх збройних сил. Хоч найбільш інтенсивна передвиборча кампанія ведеться впродовж останнього місяця перед виборами, проте ця кампанія вже почалася негайно після вибору кандидатів на президента й з кожним днем скріплюється. Ця кампанія, як і самі вибори, накладає деякі обов'язки та дає деякі нагоди й нам, американським громадянам українського роду.

Звичайно, першим обов'язком кожного з тих наших громадян, що мають право голосувати, є використати це право та свосчасно подбати, щоб можна було його використати ,отже своєчасно зареєструватись. Американці кажуть, що в день виборів кожний є „бос". Це правда, але щоб бути добрим „босом" країни, хоч би тільки той один день, треба до цього відповідно підготовитись. Це ж бо один голос кожного з нас може в тому дні вирішити хто виконуватиме найвищу владу в цій країні, яка стоїть сьогодні у проводі вільного світу, впродовж найближчих чотири роки. Від цього одного нашого голосу може залежати доля Америки й цілого світу. Тому, кожному з нас треба добре познайомитись з кандидатами на президента, з їхнім характером, їхнім наставленням та їхнім дотеперішнім „рекордом" — їхніми успіхами і невдачами та їхніми спосібностями, щоб під час виборів могти — як кажуть — з „чистим сумлінням" та з повним переконанням віддати наш голос на одного з них.

Звичайно, в наших рішеннях на кого ми маємо голосувати, першу ролю повинно грати те, що ми вважаємо за добро і безпеку Америки та котрий з кандидатів краще і більш вміло буде — в нашій оцінці — цим інтересам служити. Щоб могти виробити собі правильний погляд і переконання в цій справі, нам необхідно не тільки самим уважно слідкувати за розвитком виборчої кампанії, цього незрівнянного американського демократичного процесу, але й брати в цій кампанії активну участь.

Виборча, згл. передвиборча кампанія та активна участь в ній дадуть нам рівночасно дуже добру нагоду віддати прислужитись теж справі визволення України, в нашому розумінні нерозривно зв'язаній з добром і безпекою Америки. Ми, як і багато родовитих американців, найглибше переконані, що світ не може бути поділений та існувати наполовину вільний і наполовину поневолений. Ми, як і багато американців, теж переконані, що без вільної України та без суверенних держав всіх народів на їх етнографічних територіях не може бути ані тривкого миру в світі, ані добробуту, ані всебічного прогресу. Ці свої переконання ми маємо нагоду поширювати і закріплювати в американській публічній опінії головно під час передвиборчої кампанії. В багатьох місцевостях існують Демократичні або Республіканські клюби американських українців, існують місцеві і стейтові організації, і вони насамперед можуть та повинні використати ту передвиборчу нагоду для поширення української правди в американському та українському інтересах. Багато різних нагод мають на це теж поодинокі громадяни, від виступів на передвиборчих зборах починаючи, а на писанні листів та поширюванні видаваних англійською мовою українських публікацій кінчаючи.

Передвиборчий час і самі вибори — це великий демократичний обов'язок і така ж велика нагода. Але їхня вартість і значення та можливості залежать від того, як ми їх виконаємо і використаємо. При цьому не забуваймо теж і на кандидатів до Конгресу. Самі знаємо, яку добру прислугу зробили нам і українській справі деякі сенатори і конгресмени. Таких треба нам більше.

НЕСПОКІЙНА АФРИКА

(Допис із Лондону)

II.

Південна Африка, або Південно-Африканська Федерація, бувша провінція Британії, а тепер незалежна частина Британської Спілки Народів, переживає кризу іншого характеру ніж країна Північної Африки. Британія завоювала дві бурські (голяндські) держави Південної Африки тому 50 років. Незабаром після завоювання ці нові провінції одержали широку автономію і створили одну державу, разом з англійськими поселеннями в Південній Африці.

Розумне і справедливе трактування урядом Британії завойованих бурів витворило серед них настрої прихильні до Імперії. В І і ІІ Світових Війнах бури були патріотами Британської Імперії. Імена маршала Смутса, ген. Боти і ін. добре відомі кожному, що слідкує за подіями світової політики. Вони, хоч замолоду вели криваві бої з англійцями, пішли на фронт разом з Англією проти німецького імперіялізму.

Окрім білих, в Південній Африці є велике число чорного населення та індусів. Супроти кольорових білі є в Південній Африці в меншості. Кольорові мешканці цієї країни виявили значну здібність до культурної праці і поступу. Є там навіть університети для чорних. Однак, біла меншість відмовляла повноправності для кольорових. Відомо, що Ганді в своїй молодості був як адвокат у Південній Африці, щоб боронити права своїх земляків у цій країні. Кольорові чують кривду для себе в обмеженні їх права вибирати до парляменту, мати рівну плату з білими робітниками та в праві володіти землею. Цим нерівність між расами в Південній Африці переростає в клясову нерівність: кольорові чують себе не тільки упосліджено расою, але й нижчою в соціяльному відношенні клясою.

В цих обставинах білі могли іти двома шляхами: або підготувати своїх кольорових громадян до участи в правлінні державою, даючи їм можливість вільного і всебічного розвитку, або — усунути їх взагалі від впливу на політичне життя, трактувати їх, як породу людей, яких сама природа призначила бути слугами білих.

Перший шлях вибрав лондонський уряд, що в своїх африканських колоніях готує кадри демократичних провідників із народів чорної раси, даючи їм змогу студіювати в високих школах Англії. Провідники бурів в Південній Африці (,,Африканер") вибрали собі іншу дорогу. Вони, під проводом націоналіста д-ра Малана, утворили „відмежування" білих від чорних, застосували „расову політику" і викликали між кольоровими величезне обурення. В Південній Африці, наслідком цієї політики спір між расами часто переходить у форми громадянської війни: убивства білих чорними трапляються в містах і сільських місцевостях.

Проти „расистської" політики д-ра Малана виступає професійна робітнича організація в Південній Африці, але уряд д-ра Малана звелів був заарештувати провідника професійних союзів Закса, як, мовляв, „комуніста". Проти політики розмежування протестує також „З'єдинена Партія" пок. маршала Смутса. Але партія бурських націоналістів непохитна, д-р Малан не вважає на протести і навіть загрожує громадянам англійської культури, що вони в Південній Африці мають слухати бурської більшости.

Року 1953 будуть у Південній Африці вибори до парляменту. Націоналісти і З'єдинена Партія вже готуються до цих рішальних виборів. Якби перемогла З'єдинена Партія, то вона постарається скасувати найгостріші закони уряду Малана проти кольорових мешканців Південної Африки, хоч і не зможе цілком усунути нерівність білих і кольорових у цій країні. Коли б же переміг Малан, то це буде знаком, що Південна Африка стане однопартійною державою, з пануванням „расових законів". Нема сумніву, що фанатизм „расистів" д-ра Малана зможе на деякий час забезпечити панування білих у Південній Африці. Але наслідки цього панування були б катастрофальні для цієї країни і для білих в Африці взагалі. Не тільки чорне населення Африки було б змобілізоване проти цієї „дискримінації", але також кольорові мешканці Індії будуть проти такої політики. Звичайно, Москва знає, як використати цю політику для ширення своєї комуністичної пропаганди між кольоровими народами.

П. А.

Антін Малюца

Злободенні питання виховання й освіти

Наближається вересень, молодь йде до шкіл, оживуть теж українські суботні і парафіяльні школи, курси українознавства в Пласті, СУМА, Самопомочі, філіях УКК і т. п. осередках громадської праці. Появляться в пресі палкі та переконливі заклики про потребу, доцільність та користі діяльности того роду, підперті прикладами дотеперішніх незвичайних успіхів. А згодом, по літах як звичайно, виявиться, що не зважаючи на найкращу волю, запал і посвяту на виховно-освітньому фронті, десь були якісь прогалини, та й чимало молоді (і старших) поплило за течіями принагідних обставин і з них вже ніякого хісна для загалу не буде.

Потрібна публічна дискусія педагогів та громадських діячів над теоріями і практиками виховання, їхніми підставами, методами, вартостями та й недомаганнями. Иде головно про відношення англійської мови та американської культури і української мови й культури.

Досвід з рідних земель в умовинах ворожих займанщин тут ні при чому. Ціла скаля життєвих розв'язок від повної асиміляції-хрунівства аж до героїчного обстоювання свого рідного невистачає, бо надто багато явищ в житті та можливостей на майбутнє ніж як не дадуться тою скалею міряти. Подам деякі приклади та згадаю загальновідомі факти, що вимагають нової скалі оцінок:

У вечірній школі (Публ. Шк. ч. 10, Дж. С.) зачалася раз дискусія між учителькою п. М. і нами учениками, новоприбулими з прерізних країн Европи, Малої Азії та Південної Америки. Щоб легше, швидше і краще засвоїти англійську мову, потреба, мовляв, старатися не мешкати між земляками та поменше з ними приставати. Для вправи перейти в дома з родиною на англійську мову, яка б вона там зразу не була. Сама школа нас не навчить, та й левину частину часу забирає саме відчування нас від неправильних форм місцевого сленгу-говірки, що повстала під впливом людської мішанини з цілого світу.

Як приклад розказала учителька про одного свого бувшого ученика з публічної школи. Зараз по війні приїхав сиротою з матір'ю до свояків. Від ровесників на вулиці хлопець швидко засвоїв англійську мову, та й у школі старався не відставати а переганяти товаришів, щоб не наражатися на неприємні упокорення. Мати знайшла між земляками-італійцями працю при якій, подібно, як і у крамниці і між сусідами, говорили рідною мовою. Та й з віком воно тяжче приходиться опановувати чужу мову. Хлопець вже в гай-скул, вчиться дуже добре, учителька горда з нього. Тільки ж він жаліється, що вже не розуміє своєї матері, не має про що з нею говорити, між ними зростає нехіть а то й ворожнеча. На думку учительки, вина виключно по боці відсталої матері.

Та чи дійсно так? На цьому прикладі бачимо цілий ряд складних протиставлень, що їх саме життя розв'язує як вдасться. Проте, це заповажні справи, щоби віддавати їх на грище принагідних тенденцій. Добро дитини, родини, а навіть цієї країни не може бути залежне від припадків, воно вимагає доречного використовування наявних можливостей.

Засів слів рідної мови хлопця-дитини, навіть як і не призабувся з часом, то все таки не вистачальний для юнака. Нові поняття, пізнані в новому середовищі і школі, не мають своїх відповідників у словнику матері. Мати (і хлопець) не беруть участи в т. зв. програмі виховання батьків, що її мають батьківські кружки при школах. Це може бути зразу з родинної ніжности і такту, щоби не наражатися на клопітливі ситуації, а згодом розростається в комплекс меншевартости.

Спомини з дому та досвід матері про рідний край — повоєнні руїни і злидні. Як коли ось хлопець навіть і дорості до рівня, щоби користати з досягнень світової культури, а не відкрис в ній відповідної спадщини народу свого походження, чи зможе переборти нехіть до старокраєвого і здобутися бодай на об'єктивну оцінку?

Американська школа має виховати американських громадян, але не має обов'язку вчити „шануй батька і матір свою". Парафіяльні і суботні школи вчать дітей релігії, здебільшого в англійській мові, щоб не утруднювати дітям науки і засвоювання змісту правд віри. Все це, очевидно, має свої рації, але й має свої чималі недостачі, надто некорисні для неангломовних родин.

Справа не лише в мові, але й в думанні та якості змістів уживаних понять. Плекаємо звичаї й традиції, урядимо курси та культурні імпрези, існують хори, драматичні гуртки. Все те визнаємо як вартості самі по собі, але ще більше як вартості громадські, з чим раз більше домінуючим пропагандивним моментом. Та чи не йде те все по лінії прекрасної, але замкненої в собі екзотики гетта? Скоріше чи пізніше мусить бути поставлене питання: чи помагає мені те все в якійсь мірі зрозуміти краще окруження, життя і ментальність людей і країни, в якій я опинився? Як справа представляється з другими національними групами в такім самім положенні? А також: чи знання нових країн, нових людей і форм життя причиняється до кращого освітлення і зрозуміння української проблематики?

Так поставлені питання мають вже в собі зав'язки відповіді. На ділі є чимало явищ, які є позитивною практичною відповіддю. Треба тільки для них знайти відповідну теоретичну основу. Поширення зрозуміння для такої основи надає відіграним фактам далекосяжне значення.

Позитивну відповідь в ділянці мовній можна добачити в явищах, помітних серед молодої генерації з вищих шкіл. Вчилися вони колись в старокраєвих і таборових школах, а тепер вчаться в американських. Успіхи багатьох з них попадають на сторінки преси і тоді читаємо: такий то б. Д.П. приїхав рік-два-три тому, визначився в тім-то, і теж в англійській мові досягнув високу оцінку. Те саме знаю про тих кількох моїх знайомих, що не попадають в пресу. Якже ж це можливо, що вони переважають в англійській мові деяку частину тут роджених ровесників? На мою скромну думку европейські т. зв. формальне виховання і вербальне навчання з усім пам'ятевим баластом, попри всі свої недостачі, має практично свої дуже добрі сторони тут для навчання мов. Так як і ми колись, так і вони в своїх школах, гімназіях, вищих школах і т. д. вчилися до а то й три живі мови рівночасно, не згадуючи про рідну мову та мертві, як грецька стара, латинська і церковно-слов'янська. Жадна з них не мала заступати або й випирати другу, навпаки — помагали правильно передавати другою мовою думки, висловлені іншою. Це було особливо підкреслюване на курсах перекладчиків в ІРО з чисто практичних міркувань. В цім дещо старосвітським підході є й здорове зерно для практичного вжитку і навіть програма на майбутнє.

Всякі сподівання і намагання, що мовою майбутнього людства стане котрась одна найліпша-найсильніша, все одно яка, є або сентиментальною мрією самозакоханих лінгвістів, або злочинним насиллям над природою нормальних людських духовостей. В мирних зносинах між людьми і народами все визначну ролю грали і гратимуть люди зі знанням хоч двох мов...

Американська школа виховує не стільки пам'ятево-розумовим навчанням, але й при помочі багатьох других методів, що мають на меті розвинути ще й всякі інші здібності дитини, полегшити працю засвоювання знань, підготовити до майбутніх практичних завдань.

Але в ділянці мови (вимова, граматика, а згодом і правопис) вже з дошкілля зачинається, а в каледжах кінчається вперта затяжна праця над викорінюванням нелітературних звичок-сленгу, засвоюваних змалку і постійно від окруження. Крім того, появляються ще й шкільні сленги, наслідок зумисного і недоречного примінювання граматичних норм...

Не знаю, чи тяжче викорінити засвоєне, чи неправильно вивчене перевчитися. Та новоприбула молодь не багато має переучуватися, а вміє і хоче вчитися. З хвилиною, як хто досягає в шкільній науці добрі оцінки, має він засоби, здобуті ним, має він вислові свої думки в цікавій та людяній атмосфері американських середніх та вищих шкіл ані трохи не потребує почуватися меншевартісним. Навпаки: може стати осередком зацікавлення, бо він знає більше, тобто те, що й всі, і ще багато дечого нового і цікавого! Цінять життєві пригоди і досвід з них і вироблену думку, як вміє тільки її обстояти.

Немає чого, гадаю, тішитися, що дитина на вулиці переймає англійську мову від одноліт ків-ровесників. Не можна теж уважати достаточним знанням англійської мови того, що старші навчаються „на джабах по шапах". Краще, як дитина вчиться під контролею авторитетного вчителя в передшкіллі і в школі. Старші теж повинні уважати своїм найперше обов'язком ходити щонайменше до вечірньої школи. Є й ранішні курси для дорослих, що працюють вечорами.

Добре було б слідкувати за цим, що дитина в школі вчиться. Можна робити це в такій формі, що, мовляв, дитина вчить батьків питати, писати, говорити. Це добре, як дитина вчиться вдома, та ще й збирає за те похвали в школі. За те батьки мають при тім нагоду виснити дитині нові слова і поняття українською мовою, тобто вчити рівнобіжно рідної мови. Кожний добрий словник стане тут в пригоді. Правда, не всі дадуть собі з тим раду. Але при співучасті по цій лінії рідних шкіл та організацій, курсів, таборів та головно церкви, можна б оминути мовного та психічного розбиття. Але аж повна рівновага в мові та поняттях може бути тим мостом, що не лише забезпечує її перед почуттями меншевартости, але додаває їй почуття повновартости по обох сторонах.

„Далекі Вести" в Бразилії

Ксавантіна, а може Хавантіна, про яку згадує Сам Поп Врувер, бразилійський кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, може стати для Бразилії таким прикордонним постом для ступневого здобування тамошніх джунглів, як був колись форт Ст. Луї в Злучених Державах для безуспішного посування американських піонерів на захід в ради для здобування західних територій, що їх це тепер називають „Далекими Вестами" й залюбки нагадують в американських фільмах. Одначе з уваги на технічні засоби й загальний поступ, який використовується при здобуванні бразилійських нетрів, колишні північно-американські виправи виглядають тепер дитячою забавкою.

Нема потреби затаювати, що Злучені Держави від давна звернули увагу на просто безмежні бразилійські праліси і безмірні їхні багатства і щедрою рукою, як приватними так і публічними фондами, допомагають бразилійцям зробити їх доступними для цивілізації. Ці бо багатства й простори під теперішню пору являються економічним спасінням людства, як не щинуть люди, які відвідали або зараз відвідують Бразилію, щоб занайомитися з правдивим станом тамошніх справ, без уваги на фантастичні оповідання, які кружляють про це в різних закутинах світу. Тому, що дехто передбачує поселення однієї половини людства земного глобу в самім басейні ріки Амазони, зацікавлення нею найновіші відкриття почали заінтересували головно людей, що турбуються переселенням залишків европейських сил, дальше десь у світ, щоб жили без жаху перед большевицькою тиранією.

Допис згаданого Врувера на вступі описує старання пів-урядової Центральної Бразилійської Фундації для промощення автомобілевого шляху до місцевості Ксавантіна, у віддалі 800 миль на північний захід від столичного міста Ріо де Жанейро. Ксавантіна мала б стати воротами до джунглів, званих під назвою Мато Гроссо. Одначе дописувач згадує теж про побудову інших місцевостей, неполучених ще з собою, до яких доступ можливий тільки при допомозі літаків. Серед таких місцевостей вибивається на перше місце Арагаркас, над рікою Арагвая, у віддалі 90 миль від Ксавантіни, з 2,000 мешканцями. Він каже, що цей пост вже тепер становить окремий світ для себе і вже незабаром можна буде доїздити туди вантажними автами просто з міста Сан Павльо. Тому, що Сан Павльо положене в Парані, де живе більша половина колишніх українських емігрантів, а теперішних бразилійців українського роду, то вісті про розвиток бразилійських нетрів можуть заінтересувати українців, розсіяних в різних околицях світу, щоб зазнайомитися з бразилійськими можливостями для звернення туди теж майбутніх українських емігрантів.

Найновіше число (з вересня 1952 р.) журналу „Рідер'с Дайджест", що виходить у мовах англійській, французькій, німецькій, італійській, еспанській, португальській і ін., містить на першій сторінці звіт з книжки, написаної Віллардом Прайс у статті „Дивна Амазонка" (Ди Амейзінг Амазон) з коротким описом змагань різних чинників розбудувати Амазонію, при чому на вступі дається таке пояснення:

„Амазонія — майже дівичий субконтинент, величиною Злучених Держав, якої води вливаються в могутню ріку Амазонку — це найбільш обіцююче й захоплююче пограниччя. Його звісні багатства велетенські. А те, що незвісне, положене на найбільш непрослідженій території поза Антарктидою, може бути ще більше безмежне."

У подібному дусі йдуть згадки про перші спроби насадити в Амазонії цивілізацію, яка вже видає обильні плоди. Закінчення цієї статті немене ціка ве, як її початок. Сказано там:

„Амазонку називали давніше завтрішньою країною, — до якої ніколи не приходить завтра". Обіцянки все появлялися, однаке їх не легко було сповнити. Зараз — вже майбутнє завтра. Люди ідуть до Амазонки, щоб там залишатися, а не доробитися і втікати. З уваги на зріст світового населення, Об'єднані Нації призначили 25,000 дол. на наукове прослідження цієї околиці. Зріст населення може бути дуже швидкий. Згідно з одним звітом, розвинений басейн Амазонії може примістити більйон людей — майже половину населення земного шару — і може випродукувати більше харчів ніж решта світу разом. Вона може стати колись сплошною надією сплюндрованої планети".

Д-р Володимир Галан
б. командант 2-ої батерії
10-го гарматнього полку УГА

З ДНІВ СЛАВИ...

(Спомин з боїв в серпні 1919 року в Україні)

(4)

Червоне

З Бердичева ,а радше з місця нашого постою — Грибарки, рушили ми через Забабу і Хмельники до міста Червоного. Дорога вела багнами і щойно в Червоному почались Київські піски.

В Червоному полк примістився на попівстві і в дворі українського багатія Терещенка. Його чудова палата із багатою мистецькою збіркою була ненарушена. На попівстві застали ми навіть застелений стіл, який залишили — втікаючи — большевики. Коли наспіла вістка, що до Червоного зближається артилерія, большевики залишили скороспішно і звітікали. Їх переслідували повстанці. Ми ввійшли вже до звільненого міста.

Червоне — це дуже свідоме містечко. Мало свою гімназію. Директор гімназії хотів її уруχомити і намовляв доньку місцевого пароха, щоб учила в школі. Вона одначе ще не зовсім свідома — відмовлялась. Наші частини старались теж вести освідомлюючу роботу. Впрочім сама поява карних і зорганізованих українських військових частин підносила віру нашого населення у власні сили. Мораль українського вояка спричинялась до піднесення загальної народньої моралі.

На Ходорків

Раннім ранком 21. серпня полк пішов у дальший похід через Забару до Андрушівець, а звідтам через Зарубинці, Шаранівці до Ходоркова. Вже в Андрушівцях бригада одержала відомість, що в Ходоркові є зорганізована збройна жидівська група, яка нікого не допускає до міста. Її сила около 400 осіб. Стежа підтвердила цю вістку, що справді жиди в Ходоркові узброєні, не допускають нікого до міста та й повідомила, що один із стежі — кінноттчик 2. батерії Левицький поїхав у Ходорків і досі звідтам не вернувся. Це трохи зразило наші частини.

Ми вийшли на Татарський Шлях (куди татари йшли нападати на Україну) і тут почувались дивно в цьому широкому українському морі. Курява здіймалася високо і далеко могли бачити большевики, куди просуваються наші частини. Наш X гарматний полк висилав постійно свої кінні стежі для прослідження дороги. Під час одного з таких виїздів ми побачили, що на хліву біля Тарасівців на проти нас їде їздець. Видавалось здалеку, що кінь везе якогось мертв'яка, який хитається з боку в бік. І справді, коли їздець приблизився, ми побачили вояка, що звис на коні, та ще й кого? Один із стежі так і викрикнув: „Та ж це наш Левицький! А то холера!"

Це дійсно був наш розвідчик із другої батерії славної пам'яти Левицький. Він заїхав був у Ходорків, а там його гарно прийняли, нагодували, напоїли так, що щойно ранком довелось йому повернутись. Левицький подав нам теж точні інформації про Ходорків. Жиди справді там узброєні і бороняться, але перед бандитами, але армію приймуть із відкритими руками.

Це була добра вістка і зновy виділено розвідчиків до Ходоркова, між якими — розуміється — не забракло Левицького.

Ми підійшли під містечко і там зустріли нас представники повстанців. Вони заявили, що хочуть привітати свою армію хлібом-сіллю і святочно передати Ходорків у наші руки. Командант бригади — сотник Кондратський дав на це свою згоду з тим застереженням, що бригада займе спершу місто в бойовому порядку, виставить свої стійки, а тоді щойно відбудеться церемонія привітання.

Так воно і сталось. Наші застави увійшли до міста. Повстанці у довгих шапках тримали транспарент із написом: Вітайте, брати-галичани!

Була навіть оркестра. Вона уставилась біля команданта і — коли наші відділи почали входити, вона стала грати бадьорого марша. Але мало хто її чув, як же ця „військова оркестра" складалася лише з трьох музик з одною скрипкою і з двома „неголосними" інструментами. Все це виглядало трохи дивно, а може і смішно, але сотник Кондратський затримував повагу, бо не хотів зражувати милих господарів. Він прийняв від них хліб і сіль і дав наказ до дефіляди. Вже під час дефіляди почалась метушня в місті і крики. Дефіляду перервано а в місто в'їхала кінна сотня .Треба було робити порядок у місті, в якому шумвиння почало грабіж. Не обійшлось без стрілів і жертв, але сотник Кондратський виказав сильну руку і не дозволив на непорядок. Повстанці трохи відбувалися, але їм порадили, щоб скоріше відійшли на Хвастів, як це було наказано Отаманом Петлюрою. Вони послухались, але все ж таки бригада і гармаші провели ніч в поготівлі.

Ходорків покинули ми з жалем — не за містом, але за трьома нашими кіньми, які ми мусіли задишити з уваги на їх покалічення. Знову татарськими дорогами вирушили ми — мабуть 23. серпня — в похід через села Липне і Криве до Корніна. В селі Кривім оглядали ми прекрасний дім одного з визначних наших дідичів з великою біблютекою: у цей час бібліотека користувалась загальною увагою — наші селяни завивали масло у листки вартісних книг. Вдалось нам дещо врятувати біля цих любимців книжок, але довгі походи не дозволили цього привезти додому. У тому ж селі запізнались ми з одним більш дошкільним лихом. Вперше зустрілись ми віч-на-віч із сумним нещастям: з тифом. Хворих ми мусіли возити із собою, бо не було лікарень та й ми навіть тоді не знали, що це за хвороба.

(Закінчення буде).

Д. І.

СТАРИЙ І НОВИЙ СТАТУТ КОМПАРТІЇ В СРСР

Для того, щоб не блукати в здогадах та припущеннях, що їх тепер повно по газетах у зв'язку з проголошенням 19-го з'їзду компартії на 5-го жовтня, в Москві, варто уважно придивитись і, на підставі минулого досвіду та „генеральної лінії", проаналізувати значення тих змін, що їх тепер запроваджено в статуті компартії.

Вже з першого абзацу впадають в очі основні зміни. В статуті, ухваленому 1939 року на 18-му з'їзді партії, перший абзац звучав так: „Всесоюзна комуністична партія (большевиків), як секція Комуністичного Інтернаціоналу, є організованим авангардом робочої кляси СРСР, вищою формою його клясової організації. В своїй діяльності партія керується теорією Марксизму-Ленінізму".

В статуті для 1952 року формулу вжито вже зовсім іншу: „Комуністична партія Совєтського Союзу є добровільною бойовою спілкою (союзом), що складається з робочої кляси, трудового селянства та трудової інтелігенції".

Зміна назви партії, на яку досі ніхто з американських експертів не звернув уваги, має основне значення, бо вона означає офіційне скасування різнонаціональних комуністичних партій, що досі існували по так званих Союзних, а фактично національних Республіках СРСР. Бо коли є одна „Комуністична партія Совєтського Союзу", то, очевидно, вже нема місця для компартії України, Грузії, Вірменії і всіх інших національних Союзних Республік.

Боротьба з національними тенденціями комуністів різних народів, що завдала і завдає багато мороки Політбюро, тепер офіційно скінчилася. Всі ухили, протести і намагання комуністів різних національних республік проти економічного визиску та національної нівеляції, тепер перетворюються у внутріпартійну боротьбу одної партії, втрачаючи своє національне зафарблення.

Поскільки Українська РСР, друга розмірами і значенням після РСФСР, була завжди вогнищем і прикладом боротьби за економічну і національну рівність, то очевидно, найбільший удар формально, — та мабуть і фізично, впаде знову таки на комуністів УРСР.

Правда, далі в Статуті, в розділі про Області, Крайові та Республіканські Парторганізації, згадується в новому проєкті статуту і „Центральний Комітет компартії Союзної Республіки", — але його роля нічим не різниться від ролі Облпаркому — ті самі обов'язки і права, тільки на трохи ширшу територію. Зараз важко сказати, чи буде республіканське партійне тіло називатися „Республіканський Центральний Комітет Компартії Совєтського Союзу для Української РСР", чи якось інакше, але тяжко припустити, щоб поруч із партією Совєтського Союзу існувало всередині його ще п'ятнадцять інших партій — по одній для кожної Союзної Республіки, крім РСФСР, яка своєї окремої партії не мала і цілком у партійному складі зливалася з Всесоюзною компартією. Та це злиття тепер поширено на повну тотожність російської культури — з совєтською.

Другою великою зміною є випущення із назви компартії другої історичної назви — „большевиків"; як і те, що в описі діяльности і мети партії зовсім опущено обов'язкову раніш теорія Марксизму-Ленінізму. Компартія дедалі більше відходить від старих теорій і традицій, що колись створили ідейне ядро комуністів. Пролетаріят, як єдина революційна сила в світі, відходить на задній плян в Радянському Союзі, не через те, що там знищено різницю клясів і створено безклясове суспільство, як про те хвалиться пропаганда, а через те, що всяка революційність, активність і організованість як пролетаріяту, так і інших клясів надзвичайно небезпечна для совєтської влади. До того ж, претенсії компартії, що вона править і володіє всіма багатствами Совєтського Союзу в імені саме робочої кляси, викликали надто багато непорозумінь, нарікань і насмішок як в самому Союзі, так і закордоном. Кремлівські володарі, серед яких майже не було людей, що працювали б на фабриках чи заводах, тепер не потребують вже конечно рядитися в пролетарські кепки чи підфарбовувати своє соціяльне походження на пролетарський лад, як то доводилось робити Сталінові з його батьком — „кустарем - одиночкою".

Натомість, компартія має складатися з „робочої кляси трудового селянства та трудової інтелігенції". Поскільки вся програма партії була досі збудована саме на Марксизмі-Ленінізмі та на ролі пролетаріяту, треба сподіватись, що доповідь Маленкова буде присвячена саме змінам у програмі партії, які дали б підставу для нового визначення мети і діяльности партії, у проєкті статуту. Безперечно, при цьому — чи то в доповіді самого Маленкова, чи — швидче в пропозиціях і співдоповідях „з низів" буде висунуто нову засаду побудови партійної програми на „останніх досягненнях Сталінізму". Поскільки партія все ще не полишає маніpної претенсії тісного зв'язку з партійними масами, найшвидше можна чекати, що знову якийсь „товарищ Иванов" вийде з пропозицією закріпити в програмі партії величезні геніяльні теорії Сталінізму.

Таким чином, вже перший абзац показує в трьох напрямках по яких має піти тепер партійна політика. Поперше, національна уніфікація, добита „до ручки", — стягання неросійських комуністів в „один котєлок", вилучення всяких спогадів про національні різниці різних народів у різних Союзних Республіках, принаймні в розумінні партійного складу.

Далі йде зміна соціяльна попереднє, нехай і викривлене, привелійоване становище робітництва, як основного джерела для постачання істиннореволюційних комуністів тепер касується. Це явища цікаво проаналізувати ближче. Сам статут говорить про три основні кляси в совєтському суспільстві, з яких має поповнюватися партія — робітництво, селянство та інтелігенцію. Таким чином розмови про утворення безклясового суспільства в Совєтському Союзі настільки нереальні, що навіть для форми їх не збережено в проєкті статуту. Совєтське суспільство і надалі лищається клясовим, а якщо в статуті сказано, що „членом партії може бути кожен громадянин СРСР, що не використовує чужої праці", то тут мається на увазі тільки те, що офіційно комуністові заборонено використовувати чужу працю в особистих інтересах, але обов'язково використовувати її в інтересах всієї партії.

(Продовження буде).

XXII. КОНҐРЕС „ПАКС РОМАНА" В КАНАДІ

В Торонто, в Монтреалі та в Квібеку в Канаді відбувала цього року міжнародна католицька організація „Пакс Романа" свій 22-гий Конґрес в днях 21 серпня до 1 вересня. „Пакс Романа" не чужий вже українському громадянству, бо від 1933 року беруть в її працях участь також українські представники, постійно трактовані на рівні з представниками державних народів.

В роках 1937-1939 українці мали свого представника навіть в Центральній Екзекутивній Управі тої організації в особі проф. Миколи Чубатого, якому ця світова організація була поручила ведення Секретаріяту для східних справ (Про Орієнте). Не диво, що в цій організації становище українців сильне, а український нарід має багато правдивих приятелів, що основно поінформовані теж про національне положення українського народу та його змагання.

Припинена діяльність організації впродовж кількох воєнних років була відновлена на конґресі в Римі (1946): там теж основно переорганізували саму організацію.

До цього часу „Пакс Романа" був організованим рухом студентських асоціяцій університетів цілого світу. Старші католицькі інтелектуали приїздили там в характері гостей та дорадників молоді. Тепер організація „Пакс Романа" перемінилася в дві рівнобіжні організації, сполучені інтересами одної ідеології та фінансів, одначе з окремими управами.

Першою організацією є давня організація студентів під назвою: „Міжнародний Рух Студентів Католиків", другою „Міжнародний Рух Католиків Інтелектуалів". Осідком обох Секретаріятів є Фрибурґ у Швайцарії.

По війні оба крила організації „Пакс Романа" не тільки зросли чисельно, але too кож своїм міжнародним значенням, що було очевидним на останнім Конґресі тої організації в Канаді. Студентський сектор притягнув до себе представників дослівно цілого світу. В Монтреалі можна було зустріти не тільки студентів Західної Европи, Північної та Південної Америки, але також представників Азії, Австралії, Африки та Індонезії. Побіч характеристичних типів хлопців та дівчат західно-европейських та американських університетів, можна було бачити студентів чи студенток з Кореї, Японії, Індонезії, Індо-Китаю, Індії, тропікальної Африки та Ліберії.

Міжнародна Організація Католицьких Інтелектуалів представляє нині вже впливову організацію, тісно пов'язану з християнськими демократіями Франції, Італії, Німеччини, Бельгії та Голяндії, себто з тими відламами західно - европейських та південно - американських громадянств, в руках яких нині спочиває державна влада тих країн.

Між учасниками з'їзду Міжнародного Руху Католицьких Інтелектуалів" можна було зустрінути представників відносних держав в Об'єднаних Націях та в допомічних організаціях ОН як в ЮНЕСКО, Комісії для Людських Прав та других.

Доказом зросту значення „Пакс Романа" в протибольшевицькім світі може послужити факт, що Секретаріят ОН, та управа ЮНЕСКО вважали за потрібне та корисне вислати до Канади на цей конґрес своїх офіціяльних спостерігачів, подібно як обсерватори „Пакс Романа" офіціяльно акредитовані при тих установах.

По війні „Пакс Романа" дістав новий статут, який скріпив її організаційно, розділяючи чинности поміж вужче тіло, — Асамблею Представників Об'єднаних Організ. та поміж масовий конґрес. Всею діяльністю кермують тепер Асамблеї (окремо студентська та окремо старших інтелектуалів); вони надають напрям праці та вибирають провідні органи обох відділів „Пакс Романа". На обох асамблеях кожна національна організація, великого чи малого народу, має тільки один голос, що його віддає провідник делеґації. Пасивну участь з дорадчим голосом в дискусії, може брати й більше членів делеґації кожного народу.

Масовий Конґрес, спільний для обох частин організації, це маніфестація духової ідеології та духової єдности того могутнього християнського руху цілго світу.

Річ природна, що такий масовий конґрес не вирішує ніяких справ, зв'язаних з Управою Організації хіба тільки основою ідеологічного хахтеру.

Могутня вже нині організація „Пакс Романа" перепоєна духом правдивої християнської примирливости, рівности та демократії, висувається на світову арену як головний відтинок духового пробольшевицького фронту, якого так великий брак нині в світі. Проти большевицького фронту, большевицької ідеології та большевицької фізичної сили — нині стоїть тільки фізична сила Америки та держав Атлантійського Пакту. Натомість брак одноцільного ідеологічного фронту, як виразника тої християнської цивілізації, про яку нині так часто говориться, а так мало робиться. „Пакс Романа", це перша кадра того християнського ідеологічного фронту, в якім, як рівний член, один відтинок займає Україна.

Цьогорічний Конґрес „Пакс Романа в Канаді поділений поміж три міста східної Канади. В Торонто в днях 21-24 серпня відбувалося засідання обох Асамблей (студентської та старших). Масовий Конґрес відбувся в днях25-30 серпня в Монтреалі, а закінчився в днях 31 серпня та 1 вересня з Квебеку.

В усіх частинах конґресу взяла участь поважна українська делеґація під проводом проф. Миколи Чубатого зі ЗДА, ветерана в праці на терені „Пакс Романа". Його широкі, старі знайомства з рішальними чинниками тої організації, зокрема з президентом, відтинку старших проф. Робертом Мільо з Парижа, сильно олегчували працю української делеґації.

Учасник.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПРОФ. МИКОЛА НАГІРНИЙ

(Некролог).

В минулому місяці, у Ню Йорку, відійшов у вічність один з наших старих громадян, проф. Микола Нагірний. Покійний уже два останніх роки не був чинний, як працівник і громадянин, бо тяжка хвороба (параліч правої руки й ноги) прив'язали його до ліжка і крісла.

Цю хворобу М. Нагірний ніс тим більше тяжко, що, по вдачі своїй, був він чоловік активний у все брав участь в громадському житті.

Ця діяльність почалась у нього дуже рано. В 1917-20 рр., ще як зовсім молода людина, обняв він становище повітового комісара Сквирського повіту на Київщині. Цей повіт, разом з Таращанським, відомі своєю „експансивністю": тут у 1918 році відбувались тяжкі виступи проти німців, тут же, недалеко, — Біла Церква, — розгорілось повстання проти гетьмана. В таких умовах начальникові повіту треба було виявити неаби який організаційний хист і такт і, треба признати, що М. Нагірний, як молодий адміністратор, зумів опанувати положення. Зокрема, як відомо, в ті бурхливі часи усякі ворожі українству авантюрницькі елементи починали з жидівських погромів і М. Нагірний виявив тоді особливу енергію в поборюванню подібних починань. Жидівське населення м. Сквири й повіту надзвичайно цінило Нагірного, як свого вірного захисника й оборонця.

Але... велика історична сторінка перегорнулася і М. Нагірний, разом з військом і урядом УНР, опинився на еміґрації, — спочатку в Польщі, а потім в Чехословаччині, в Празі. Тут покійний вступає до Високого Педагогічного Інституту і закінчує історичний факультет. Майже одночасно організується в Празі — Жевницях українська гімназія і М. Нагірний працює в ній, як виховник і господар інтернатів. Далі — коротка праця на Підкарпаттю на посаді професора історії в українській гімназії, а в рр. 1943-44 — у Берліні, де українці — проти всякої надії — таки старались впливати, щоб облегчити долю України серед гітлерівського божевілля. Зокрема, Покійний бере близьку участь в життю православної церкви в Берліні, що в ті часи стала єдиною утіхою для нещасних, вивезених з України, „остів". Після Берліну приходить Баварія — Реґенсбурґ — тут М. Нагірний, як старий член і працівник УМСА, нав'язує стосунки з цією органезацією і, як голова УМСА, розвиває широку акцію допомогову і культурно - освітню.

Але історія нашого тридцятиліття — це фільм, де картини міняються з надзвичайною швидкістю і М. Нагірний, разом з родиною попадають до Ню Йорку.

Тут — коротка праця, недуга і — кінець.

З особою Миколи Нагірного відійшов від нас українець-громадянин в кращому розумінню слова. Належав до тої генерації, що вбрала в себе усю „красу відродження Країни" і та „краса", як найвищий ідеал, була провідною зіркою Покійного впродовж цілого його життя.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи".

ВІКРИТТЯ В Л. М. КЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Літературно - Мистецький Клюб 149, 2-га Евеню, Ню Йорк, повідомляє, що відкриття Зимового Сезону буде 5 вересня в п'ятницю о год. 8. вечора.

В програмі: Ред. Ярослав Чиж: Мої враження з 15 Олімпіяди в Гельсінках; Калина Чічка: Сольо, - фортепіян; Осип Стецура: Сольо, — баритон.

СПРОСТУВАННЯ

В статті Федора Дудка п. н. „Невже ж перший?..." (див. „Свобода", ч. 228) вкралася через недогляд прикра помилка, а саме: в тексті скрізь говориться про п. В. Анисикова, хоч автор писав у своєму скрипті про п. Б. Анисиського.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АРГЕНТІНІ

„УКРАЇНА І СВІТ" У БУЕНОС АЙРЕСІ

Тижневик живого слова „Україна і Світ" у Буенос Айресі, Аргентіно, 5 липня склалося з доповіді Ольги Бандури п. н. „Творці небесної мапи" (від Талеса до Галілея), розвідки проф. В. Січинського „Гетьман І. Мазепа — великий меценат української нації" та з оглядів подій українського і міжнародного життя проф. Є. Онацького.

В ЧІЛЕ

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ В САНТІЯГО, ЧІЛЕ

26. 7. український хор під управою проф. Леопольда Гіжевського дав свій перший виступ в радіо з радіостанції Мінерія. Перед концертом української пісні, була виголошена в еспанській мові доповідь про Україну. Великий успіх концерту запевнив те, що управа радіостанції заангажувала наш хор на дальші, постійні виступи, тричі кожного тижня. Крім того, хор виступає кожного четверга в радіо з радіостанції О'Гінґґінс, де теж при тій нагоді виголошується відповідні доповіді про Україну.

Обидві ці радіостанції кожного дня передають теж українські пісні з пластинок, наспіваних тутешнім нашим хором. Сьогодні український хор під управою проф. Гіжевського втішається загальною симпатією чілійців.

В ІТАЛІЇ

ІТАЛІЙСЬКА ПРАЦЯ ПРО УКРАЇНУ.

Вийшов із друку звіт із праць першого Міжнародного Конґресу Студій Середземноморського простору. В книзі, де опубліковано 43 рефератів, зачитаних на конґресі, є розвідка проф. Вол. Січинського п. н. „Україна і Середземноморський простір".

У ФРАНЦІЇ

ВИСОКОШКІЛЬНИЙ КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА В ЛЮРІ ТА В САРСЕЛІ

Центральний Союз Українського Студентства влаштовує 4—14 вересня ц. р. в Люрі, коло Орлеану, і в Сарселі, коло Парижу, Франція, високошкільний курс українознавства. В його програмі є виклади і семінарі на теми з циклю „Україна між Заходом і „Сходом" в аспекті історії, географії, економіки, культури, літератури, соціології і психології. Викладачами будуть: проф. М. Василів, проф. М. Глобенко, проф. В. Кубійович, проф. О. Кульчицький, проф. І. Мірчук, проф Ю. Шерех, проф. О. Шульгин і доц. В. Янів. Крім цього буде прочитана низка доповідей на теми з питань культури, суспільно - політичного і студентського життя.

В НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

Зараз з перших початків свого побуту в цьому краю українці себе оформили, створюючи „Український Клюб" у Велінґтоні.

Недавно відбулись другу Річні Збори Клюбу, на яких вибрано нову Ураву в такому складі: інж. Макар Ілляшенко, голова; Зосим Демченко, заст. голови; анна Ліда Клименко, секретар; Іван Осташ, скарбник; П. Кулинич, член Управи.

Украніська Громада в Новій Зеляндії, хоч мала, але сильна, бодра духом, а в майбутності хоче бути ще сильніша, тому стараться вести підповідно до того свою працю.

При Українському Клюбі є хор, який вже два рази співав до радіо у Велінґтоні.

Заходом Клюбу було влаштовано Шевченківське свято, на якому було присутніх також багато чужинців.

В НІМЕЧЧИНІ

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ К. СТЕЦЕНКА В ІНГОЛЬШТАДТІ

Українська грамада Інгольштадту, Німеччина, відзначила 30-ті роковини смерти композитора Кирила Стеценка, вечором, в програму якого ввійшла доповідь І. Павлюка про діяльність К. Стеценка, який написав кількадесяток церковних творів, гармонізував понад 50 колядок і щедрівок, написав велику кількість світських пісень та музику на твори українських драматургів. Мішаний хор під кермою А. Мазура виконав різні твори К. Стеценка.

В АВСТРАЛІЇ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В СИДНЕЇ

Українська Громада в Сиднеї це найбільший український осередок в Австралії. Вона нараховує коло 600 членів і досі провела поважну роботу також і на зовнішньому відтинку. Влаштовано зокрема український відділ при мистецькій виставці новоавстралійців, яка об'їхала всі більші міста Австралії і острова Тасманія. Українська Громада зібрала поважну суму грошей на український дім, який уже є в стані оформлення.

СОЮЗ УКРАЇНОК В КВІМБІЯНІ

У Квімбіяні, місцевості віддаленій 15 миль від столиці Австралії Канбери, існує українська оселя, в якій у лютім цього року зорганізовано Кружок СУА, шостий з черги кружок у НПВалії. Головою Кружка вибрано п. Д. Кусу. Кружок взяв участь у виставці творів нар. мистецтва, влаштованій Кантрі Вумін Асс., при чому дві українські ляльки здобули нагороди. Черговi заг. збори вибрали до нової управи Л. Зарицьку на голову. Кружок виказав оживлені зв'язки з австр. жіночими організаціями, влаштував низку імпрез та сходин.

ЧАС ВИТРАЧЕНИЙ НА ГОЛОСОВАННЯ, ОПЛАЧУЄТЬСЯ

Двадцять шість стейтів мають закони, за якими час витрачений на голосовання під час виборів, мусить бути оплачений. Це стейти: Алабама, Арізона, Арканзас, Каліфорнія, Колорадо, Іллінойс, Індіана, Айова, Канзас, Кентукі, Меріленд, Масачузет, Міннесота, Мізурі, Небраска, Невада, Ню Мехіко, Ню Йорк, Огайо, Оклагома, Південна Дакота, Тексас, Юта. Вест Вірджінія, Вісконзін та Вайомінґ.

Закони ці трохи різняться в окремих стейтах, але в основному вони однакові. Робітники та службовці мають право брати участь у голосованні без утримання з їх заробітку за час витрачений на голосовання. В стейтах Арізона, Каліфорнія, Іллінойс, Айова, Канзас, Міннесота, Мізурі, Небраска, Ню Йорк, Південна Дакота, Тексас, Вест Вірджінія та Вайомінґ оплачують всю платню без утримання, в Колорадо і Юта роблять винятки для робітників, які працюють погодинно. В стейті Кентукі це було визнане за неконституційне, і тепер робітники в Кентукі мають право витратити час на голосовання під час праці, але цей час їм не оплачується.

Вирахування з заробітньої платні не заборонене в 10 інших стейтах. В двох з них, в Алабамі та Вісконзіні, закон дозволяє працедавцям не платити за час відсутности робітника з праці, але забороняє їм карати робітників за це якимсь іншим способом, якщо робітник буде відсутній на роботі під час голосовання.

В Неваді та в Вісконзіні на голосовання дається три години. У Вест Вірджінії дозволено три години і більше, якщо це потрібно. Кентукі, Меріленд і Мізурі визначено для цієї мети чотири години.

В стейті Вайомінґ на голосовання дається тільки одна година. В Арканзасі, Міннесоті та в Тексасі час не визначено, але в Арканзасі від власників підприємств вимагається пристосувати часи роботи, а також зміну роботи так, щоб робітники мали змогу голосувати.

Як правило всі ці закони стосуються до всіх робітників і до всіх видів виборів. Закон стейту Алабама стосується тільки до населених пунктів з людністю від 75,000 до 130,000. В Арканзасі, Індіані та Массачузеті закон стосується тільки до робітників фабрик та інших індустріяльних підприємств. Ще більше відмін існує в законах щодо різних видів виборів. В 12 стейтах (Кентукі, Массачузет, Мінесота, Мізірі, Небраска, Невади, Ню Мехіко, Оклагома, Південна Дакота, Тексас, Вест Вірджінія і Вісконзін) законом передбачені всі типи виборів. Стейт Ню Йорк виключає з цього попередні вибори, коли вибрчі пункти мають бути відчинені на дві години після нормального робочого дня.

Робітникам пропонується заявити перед днем виборів про своє бажання йти на вибори, а працедавець має узгіднити з робітниками час їх відсутности.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Управа Відділу ОБВУА в Ню Йорку повідомляє, що в суботу 6-го вересня 1952 р. в 7.30 вечора в Літ. Мист. Клюбі 149 2-га Евню відбудуться ширші сходини членів Відділу присвячені 33-тій річниці здобуття Києва. Доповідь на тему: „Похід Українських Армій на Київ" (операція південної групи Військ), виголосить генштабу полк. А. Валійський.

В неділю 7-го вересня 1952 р. в церкві св. Володимира на 14-тій вул. після Служби Божої буде відслужена панахида по Б. П. ген. пор. Володимиру Сікевичу.

(Ог.)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Триквартальні збори Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 158, відбудуться в п'ятницю, 5. вересня, о год. 8. ввечорі, в Укр. Нац. Домі, 216 Гренд вул. Проситься членів прийти конечно, бо маємо важні справи до полагодження. — Ю. Павчак, предс.; М. Ваглай, фін. секр.; Ст. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє, що звичайні збори будуть в неділю, 7. вересня в салі парохіяльній, зараз по Службі Божій. Присутність всіх членів конечна. — Уряд Бр.

Посмертні Згадки

ТЕОДОР ЧОРНОБІЛЬ, член Тов. „Дністер", від. 430 УН Союзу в Филаделфії, Па., помер дня 26. серпня 1952 р., по тяжкій недузі. Покійний походив з Львівщини, Зах. Україна. До ЗДА прибув недавно зі скитальщини. Життя його позначилось опінією доброго, чесного і діяльного громадянина, та вірного сина України. Хай земля Вашинґтона, яка дала йому приют за життя, буде легкою йому, як рідна. — Р. Дяків, О. Бакай, Р. Сенків.

ANTHONY KACHMARIK, член від. 338 УНСоюзу, Monessen, Pa., помер дня 25. серпня 1952 р., проживши 66. років. Родився в селі Лукова, повіт Лісько. Був вдівцем, оставив в смутку 3 сестри, 3 доньки, 4 синів і 15 внуків. Похорон відбувся в середу, 27. серпня в Укр. Прав. Церкві св. О. Николая, 17 Reed Av., Monessen, Pa. — В. И. П.

Н. Кух, секр.

РОЗШУКИ

КОЛІСНИК НАТАША пошукує сестер і братів, що походять з Полтавщини, а саме: Колісників — Миколу (31 р.), Мусія (39 р.), Марину (27 р.), і Галю (25 р.). Можливо — вони в Канаді. Прошу відгукнутись на адресу: Nikita Schirow R. F. D. 2 Box 640 Annapolis, Md.

ПРАЦЯ

Ділимося сумною вісткою, що дня 29. серпня 1952 р., помер

МАКСИМ СІКОРА

Проживши 72 роки. Походив з Моршина, пов. Стрий, Західна Україна, а замешкував в Болехові.

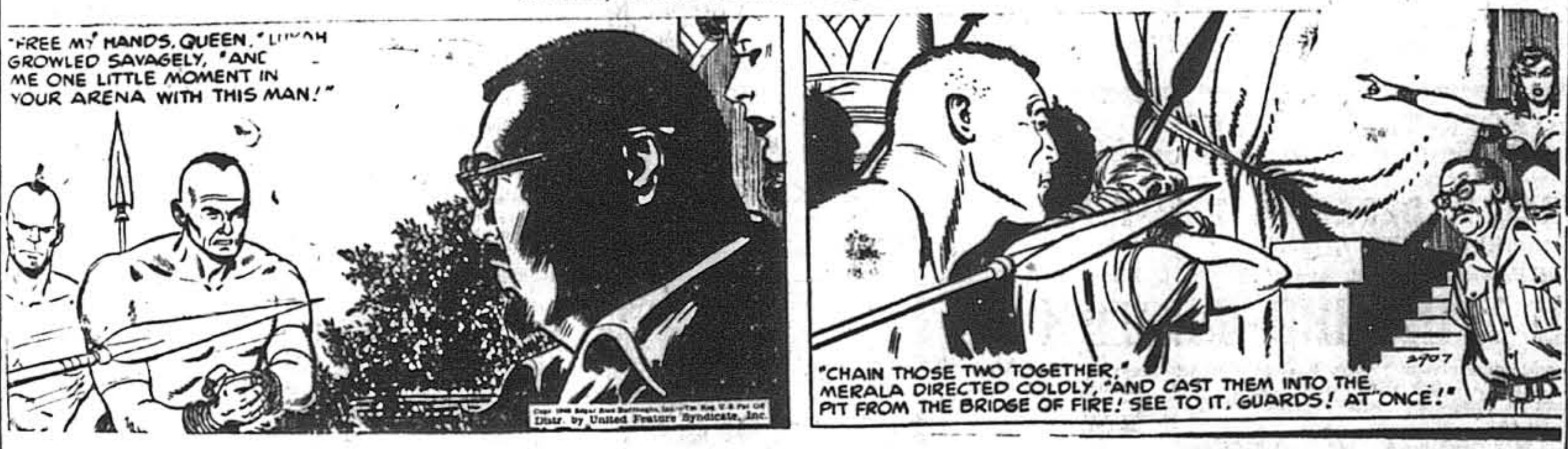
Похорон відбувся в середу, 3. вересня 1952 р., з похоронного заведення Петра Яреми до Церкви св. Юрія при 7-ій вулиці.

Полишив у смутку 2 дочки, Павліну і Юлію і двох синів, Йосифа і Івана.

В. И. П.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 2907. Вогенний вирок.

„Звільни мої руки, королево", дико ричав Люкаг, „і дай мені короткий момент на твоїй арені разом з цією людиною!"

„Зв'яжіть цих двох разом!", холодно наказала Мераля, „і киньте їх в яму з вогненного мосту! Потурбуйтесь про це вартівники! Негайно!"